[Ritt Bjerregaard]

aldrig været større, og samtidig er det sikkert, at NATO også bliver nødt til og allerede er i gang med at ændre sig.

Vi kan vælge forskellige udgangspunkter for den påkrævede nytænkning. Overskriften her i dag er FN, og det skal jeg vende tilbage til. Jeg tror, vi kan gøre vore overvejelser klarere og mere konstruktive ved at tage udgangspunkt i de kæmpemæssige forskelle, der er imellem rige og fattige lande og mennesker i verden. Det var den synsvinkel, Socialdemokratiet anlagde i forhold til vores eget land i begyndelsen af og igennem dette århundrede; det var herigennem vi skabte velfærdsstaten.

Der er svimlende forskelle i materielle ressourcer mellem det, der står til rådighed for en dansker, og det, der står til rådighed for en ganske almindelig egypter eller somalier eller tamil eller tredjegenerationsindbygger i en flygtningelejr eller næsten hvilken som helst af de tusindvis af etniske, nationale eller religiøse grupperinger, der eksisterer uden for vores land. Den forskel, der i slutningen af dette det 20. århundrede er mellem de muligheder og tilbud, der står til rådighed for en dansker, og de 3-4 milliarder af denne klodes andre indbyggere, kan ikke beskrives som andet end absurd. Det siger sig selv, at det er en midlertidig tilstand, noget unormalt, der ikke bare kan fortsætte. Hvor længe den vil kunne bestå, er der ingen, der kan vide, men én ting er sikker: Den udløser vældige menneskelige energier, millioner og atter millioner af menneskers længsler og drømme, deres vilje til forandring, deres omtanke, deres håb, men også deres had, begær, skuffelse og magtesløshed.

For de fleste folk fra fattige lande er de muligheder, vi i Vesten har for at udfolde os, for at leve vores liv, for at tilrettelægge det for vores børn, noget, der er værd at stræbe efter. Og det er ikke noget uopnåeligt, vi har jo nået det. Det kan godt være, ja, det er sandsynligt, at de ikke ville ønske sig at leve som os, men de vil meget, meget gerne have vores muligheder. Det kan de tilnærme sig på to måder: enten ved at rejse til Vesten eller ved at blive hjemme og opbygge det samfund, de lever i, ved at overtage Vestens teknologi, dvs. ved at handle med os i Vesten.

Det er også her, vore egne politiske valg ligger. For at sige det meget kort og måske unødig brutalt: Enten køber vi de varer, de producerer – f.eks. landbrugs- og tekstilvarer – eller også kommer de hertil, hvor vi bor. I princippet kan vi ikke have noget imod hverken folkevandringer, produktivitet eller handel. I princippet, ja. I praksis ser det naturligvis noget anderledes ud. Begge valg har nemlig store konsekvenser for vort eget land og den måde, vi kan leve på, og der er ingen af dem, der ikke medfører dybtgående forandringer i vort eget samfund. Vi kan ikke vælge internationaliseringen fra.

Det, der er karakteristisk for den internationale udvikling, vi nu er en del af, er, at vi leder efter og prøver at arbejde med midler, der ikke er militære. Ikke fordi vi har glemt, at militære midler kan være nødvendige, men fordi krigen i det tidligere Jugoslavien jo så tragisk understreger, hvor galt det kan gå. Vi har brug for at vise, at et moderne samfund ikke skal anvende krig som politisk virkemiddel. Men vi har også brug for at vise, at de demokratiske værdier, som vi igennem alle årene med det sovjetiske diktatur har brystet os af, faktisk også eksisterer og lader sig forsvare. Vi vil have demokrati og menneskerettigheder respekteret.

Den opgave, vi skal løse, er at kunne gøre noget, før det går galt. Det er for alle parter bedre, hvis vi i tide, dvs. når vi kan se konflikter trække op, kan inddrage FN, CSCE eller Europarådet, men også EF, fordi så meget afhænger af de økonomiske muligheder, disse lande har – ikke mindst handelsmæssigt. Det forebyggende diplomati kommer til at spille en stadig stigende rolle, hvad enten det foregår gennem Europarådet – som i de baltiske lande eller i Makedonien – gennem CSCE eller som handelsaftaler mellem EF og Rusland.

Opgaven for en dansk regering må derfor være at gøre de internationale institutioner så effektive som muligt, og det er der da heldigvis også gjort meget ud af både i regeringens redegørelse og i redegørelserne her i dag. Vanskelighederne viser sig jo også ved, at USA som den tilbageblevne, men ændrede stormagt er i tvivl om sin rolle og i høj grad også om, hvor meget magt den vil give til FN, jf. både Somalia og det tidligere Jugoslavien.

Såvel FN som NATO og EF er blevet til under indtryk af Den Anden Verdenskrig. Det var dengang, der var noget, der hed Sovjetunionen, og dengang kommunismen var noget, der eksisterede, og som man var nødt til at for-